

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:

Tədris işləri üzrə direktor müavini:

_____ İ.Əyyubova

" _ " " _____ " 2020-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas : Məktəbəqədər təlim tərbiyə.

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə komissiyası: "Kimya-biologiya və meşəçilik"

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Tibbi biliklərin əsasları

Kodu: İPF-BO15

Tədris ili: (2019-2020 tədris ili)

Semestr: IV

Kurs: II d

Tədris yükü: cəmi: 30 (müh. 15,sem.15)

AKTS üzrə kredit: 2

Auditoriya N:

Saat: II gün 13⁵⁵ - 15³⁰

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, ata adı: Nuriyeva Yeganə Vəliqə qızı.

Ünvan: Lənkəran şəhər, Nizami küçəsi 88/25.

Məsləhət saati: I gün.

E- mail ünvanı: yeganenuriyeva63@gmail.com

III.Tövsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

- 1) T.Ə. Feyzullayev: Pediatriyanın və məktəbəqədər yaşlı uşaqların gigiyenasının əsasları. Bakı 1988.
- 2) C. Nəcəfov, N. Zeyniyev, Uşaq anatomiyası və fiziologiyası.
- 3) K. Balakışiyev, İnsan anatomiyası. 1,2,3-cü cildlər.

IV. Fənnin təsviri:

Uşaq orqanizminin quruluşunu və funksiyalarını bilən hər bir insan gigiyena qaydalarına şüurlu surətdə əməl edə bilər. Elmə əsaslanan şəxsi və ictimai gigiyena qaydalarının həyatda istifadə etmək öz orqanizmini qüvvətləndirməyə, möhkəmləndirməyə, xəstəliklərdən qorumağa, bədəncə inkişaf etmiş, hər bir işin öhdəsindən gələ bilən gənc nəsil formalaşdırmağa kömək edəcəkdir.

V.Fənnin məqsədi:

Tibbi biliklərin əsasları fənni uşaqların sinir sisteminin, dayaq hərəkət aparatının, ürək-damar sisteminin, endokrin sisteminin quruluşunu və onlarda gedən xəstəliklərin fiziologiyasını və gigiyenasını öyrətməli.

VI. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində

fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fənnən imtahana buraxılmır və onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII. Qiymətləndirmə:

Biliyin qiymətləndirilməsinin çoxballı sistemi tələbələrin tədris fəaliyyəti nəticəsində fənnin öyrənilməsində əldə etdikləri bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsinin yeni mexanizmidir. Bu sistem tələbəyə fərdi yanaşmanı təmin etməklə onun tədris prosesindəki fəaliyyətinin əsas istiqamətlərini əhatə edir. Tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimal miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balların yarısı semestr ərzində fəaliyyətə, digər yarısı isə imtahanın nəticələrinə görə toplanır. Semestr ərzində toplanan maksimal 50 bal dərslərə davamiyyətə görə (10 bal), sərbəst işə görə (10bal), seminar və ya laboratoriya dərslərinə görə (10 bal), kollektivlərə görə (20 bal) verilir. Konkret fənn üzrə semestr ərzində toplanmış balın yekun miqdarına görə tələbələrin biliyi

51 baldan aşağı “qeyri kafi” – F

51 baldan 60 bala “kafi” – E

61 baldan 70 bala “qənaətbəxş” – D

71 baldan 80 bala kimi “yaxşı” – C

81 baldan 90 bala kimi “çox yaxşı” – B

91 baldan 100 bala “əla” – A kimi qiymətləndirilir.

Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Kollecın daxili nizam–intizam qaydalarını şöbə müdirinin təqdimatına əsasən direktorun əmri ilə kollecdən xaric olunur.

VIII. Təqvim mövzu planı: Mühazirə:30saat

№	Keçirilən <u>mühazirə, seminar, məşğələ</u> və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		müh	sem	
	Mühazirə mövzuları			
1.	Mövzu № 1. Pediatriya və gigiyena elminin məqəd və vəzifələri. Uşaqların sağlamlığı və fiziki inkişafı. Plan: 1. Pediatriya haqqında ümumi məlumat. 2. Gigiyena elminin məqsədi və vəzifəsi. 3. Uşaq sağlamlığı və fiziki inkişafı haqqında ümumi anlayış. 4. Uşaqların böyüməsi və inkişafı. 5. Uşaq orqanizminin sağlam böyüməsinin yolları.	2	2	
2.	Mövzu № 2. Raxit xəstəliyi. Plan: 1. Uşaq orqanizmində D vitaminin əhəmiyyəti. 2. Raxit xəstəliyi. 3. Raxit xəstəliyinin profilaktikası və müalicəsi.	2	2.	
3.	Mövzu № 3. . Uşaqların qidalanmasının gigiyenası. Mədə-bağırsaq xəstəlikləri Plan: 1. Qidalanmanın gigiyenası. 2. Zülallar, yağlar və karbohidratların qidalanmada rolu. 3. Mineral maddələr və vitaminlərin qidalanmada rolu. 4. Uşaqlarda həzm sistemini üzvlərinin gigiyenası. 5. Mədə-bağırsaq xəstəlikləri.	2	2.	
4.	Mövzu № 4. Tənəffüs üzvlərinin xəstəlikləri Plan:	2	2.	

	1. Qrip. Qripdən qorunmanın əsas yolları. 2. Pnevmaniya. 3. Laringit. 4. Kəskin rinit. 5. Vərəm			
5.	Mövzu № 5. Allergik xəstəliklər. Plan: 1. Bronxial astma. 2. Allergik rinit. 3. Allergik laringit.	2	2.	
6.	Mövzu № 6. Qan sisteminin xəstəlikləri. Plan: 1. Anemiya 2. Talessimiya 3. Kəskin leykoz	2	2.	
7.	Mövzu № 7. Uşaqlarda kəskin yoluxucu xəstəliklər. Plan: 1. Su çiçəyi xəstəliyi, onun profilaktikası 2. Göyöskürək və onun əlamətləri 3. Skarlatina 4. Qızılca. Qızılcanın müalicəsi.	2.	2.	
8.	Mövzu № 8. Endokrin sisteminin xəstəlikləri. Plan: 1. Şəkərli və şəkərsiz diabet 2. Böyrəküstü vəzinin xəstəlikləri 3. Piylənmə	1	1	
	Cəmi:	15	15	

IX. Sərbəst işin mövzuları

1. Revmatizm xəstəliyi.
2. Pnevmaniya müxtəlif klinik formalarının gedişinin xüsusiyyətləri.
3. Şəkərli diabet xəstəliyinin müalicəsi və profilaktikası.
4. Difteriya xəstəliyi.
5. Qan-damarlarını genişləndirən maddələr.
6. Qarın yatalağında sinir sisteminin zədələnmə simptomları.
7. Raxit xəstəliyinin müalicəsi və profilaktikası.
8. Epilepsiyanın müalicəsi və profilaktikası.
9. Sümük xəstəliyi – Artrit.
10. Kəskin qanaxma və qanitirmələrin mərhələli müalicəsi.
11. Eşitmə həssaslığı və səs yüksəkliyi.
12. Bronxial astma.
13. Miokard infarktı.
14. Bakteriya hüceyrəsinin kimyəvi tərkibi.
15. Mikrobların identifikasiya üsulları.
16. Depressiya.
17. İnfeksiyon xəstəliklərin yayılma xüsusiyyətləri.
18. İmmun sisteminin patologiyaları, timusun patologiyaları.
19. Spesifik iltihabi xəstəliklər. Vərəm.
20. Ekstremal vəziyyətin ümumi xarakteristikası.
21. Mədə-bağırsaq xəstəliklərində müalicəvi qidalanma.
22. Endokrin xəstəliklərdə müalicəvi qidalanma.
23. Allergik xəstəliklər.

24. Sarılıq xəstəliyinin müalicəsi və profilaktikası.
25. Göbələk xəstəlikləri və müalicəsi
26. Narkomaniya və alkoqolizm.
27. Qaraciyər serrozunun müalicəsi və profilaktikası
28. Xroniki pankreatit xəstəliyi.
29. Zəhərlənmələr onların profilaktikası və müalicəsi.
30. QİCS xəstəliyi və ona qarşı mübarizə tədbiri.
31. Dizenteriya xəstəliyi.
32. İrinli dəri xəstəliyi.
33. Göbələkli dəri xəstəlikləri.
34. Kəskin rinit xəstəliyi.
35. Uşaq qidaları.

X . İmtahan sualları

1. Pediatriya elmi haqqında anlayış.
2. Pediatriya və gigiyena elminin məqsəd və vəzifələri.
3. Azərbaycanda pediatriyanın inkişafı.
4. Uşaqların sağlamlığı və fiziki inkişafı.
5. Uşaqlarda sağlamlıq vəziyyətinin qiymətləndirilməsi.
6. Raxit xəstəliyi və onun əlamətləri.
7. Raxit xəstəliyinin profilaktikası və müalicəsi.
8. Uşaq orqanizmində D vitamininin əhəmiyyəti.
9. Uşaqların qidalanma gigiyenası.
10. Zülallar, yağlar və karbohidratların qidalanmada rolu.
11. Mineral maddələr və vitaminlərin qidalanmada rolu.
12. Uşaqlarda həzm sistemi üzvlərinin gigiyenası.
13. Mədə-bağırsaq sisteminin xəstəlikləri.
14. Kəskin həzm pozğunluqları- dispepsiyalar.
15. Sadə və parenteral dispepsiyalar
16. Tənəffüs üzvlərinin xəstəlikləri.
17. Kəskin renit və Laringit
18. Bronxit və Pnevmoniya xəstəliyi.
19. Qrip. Qripdən qorunma yolları.
20. Vərəm xəstəliyi.
21. Allergik xəstəliklər.
22. Bronxial astma xəstəliyi.
23. Qan sisteminin xəstəlikləri.
24. Anemiyalar.
25. Talessimiya və kəskin leykoz xəstəliyi.
26. Su çiçəyi xəstəliyi və onun profilaktikası.
27. Göyöskürək və onun əlamətləri.
28. Qızılca. Qızılcanın müalicəsi.
29. Endokrin sisteminin xəstəlikləri.
30. Şəkərli diabet və piylənmə xəstəliyi

XI. Kollokvium sualları :

1. Pediatriya haqqında ümumi məlumat
2. Gigiyena elminin məqsəd və vəzifələri
3. Uşaq sağlamlığı və fiziki inkişafı haqqında ümumi anlayış
4. Uşaq orqanizmində D vitamininin rolu

5. Raxid xəstəliyinin profilaktikası və müalicəsi
6. Uşaqlarda qidalanma gigiyenası
7. Zülallar, yağlar və karbohidratların qidalanmada rolu
8. Mineral maddələr və vitaminlərin qidalanmada rolu
9. Uşaqlarda mədə-bağırsaq xəstəlikləri
10. Tənəffüs üzvlərinin xəstəlikləri
11. Qrip. Qripdən qorunma yolları
12. Pnevmaniya və laringit xəstəliyi
13. Kəskin rinit və vərəm xəstəliyi
14. Alergik xəstəliklər
15. Bronxial astma xəstəliyi
16. Qan sisteminin xəstəlikləri
17. Tallesimiya və kəskin leykoz xəstəliyi
18. Suçıçəyi və skarlatina xəstəliyi
19. Uşaqlarda göyöskürək və qızılca xəstəliyi

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr “Tibbi biliklərin əsasları” fənnindən müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdır.

Tibbi biliklər fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- mühazirə mətninin hazırlanması,
- test tapşırıqları,
- referat işləri,
- imtahan sualları,
- fərdi tapşırıqlar,

Öyrənən tanış olur:

- “Tibbi biliklərin əsasları” fənninin inkişafının istiqamət və problemləri
- “Tibbi biliklərin əsasları” fənninin öyrənilməsində tibb sahəsində yeri, rolu və mövqeyi
- “Tibbi biliklərin əsasları” fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi

XII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

“Tibbi biliklərin əsasları” fənninin sillabusu “Məktəbəqədər təlim və tərbiyə” ixtisasının tədris planı və “Tibbi biliklərin əsasları” fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus « Kimya-biologiya və meşəçilik » FBK-da müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir.
(“7 “ Fevral 2020-ci il protokol № 6)

Fənn müəllimi:

Nuriyeva Yeganə

FBK sədri:

Şahverdiyeva İlahə